

Figur 87 Vejrgrånet træ på sydvendt fritliggende gavlparti.

Harpiksudsvedning fra knaster og harpikslommer i nåltræ skyldes forhøjet temperatur og er mest udpræget på mørke og sydvendte facader, men kan også visuelt være stærkt generende på hvidmalede facader, se figur 86.

Der er et direkte samspil mellem lysets nedbrydende effekt på ubehandlede træoverflader uanset træart og regnvandets udvaskning af nedbrudte celledele. Efter denne udvaskning vil især tilbageværende farveløse cellulosetråde i træoverfladen medføre, at »vejrbidte« træoverflader i tør tilstand ville fremstå med et sølvgråt udseende, såfremt de ikke blev udsat for vækst af mørktfarvede skimmelsvampe, se figur 87.

Vind

I det danske kystklima har vestenvinden ofte en væsentlig betydning for træfacaders og overfladebehandlings holdbarhed. Specielt på Jyllands vestkyst påvirker vinden med sandslibning og saltaflejring, der nødvendiggør hyppige renoveringer af overfladebehandlingen.

Bygningens højde spiller også en væsentlig rolle, idet høje bygninger er mere vindudsatte end lave bygninger.

Generelt vil sol, regn og blæst påvirke nordfacader mindst, mens sydvestfacader er udsat for den mest intensive klimapåvirkning.

Biologiske påvirkninger

Ubehandlet træ, der udsættes for vejrligt vil meget hurtigt blive angrebet af bakterier og mikrosvampe, som en del af den naturlige nedbrydningsproces.

I starten kan påvirkningen ikke ses, men træet bliver mere porøst og vandsugende, hvorved der skabes gode vilkår for yderligere vækst. Med tiden vil angrebet blive synligt, enten i form af mørk misfarvning af hele træoverfladen eller i form af sorte overfladiske belægnings, der mest minder om snavs.

Det er hovedsagelig de *misfarvende skimmelsvampe*, der forekommer i facadetræ, men meget misligholdte facader kan også med tiden udvikle *rådangreb*, se figur 88.

I lighed med sorte skimmelsvampe kan *grønalger* danne belægnings, især på øst- og nordvendte facader. Belægningerne har ikke nedbrydende effekt, men kan betragtes som et tegn på, at facaden har været uhensigtsmæssigt opfugtet, se figur 89.

Grønalger forringer dog holdbarheden af en efterfølgende overfladebehandling, hvis belægningen ikke fjernes med et algefjerningsmiddel eller klorvand (Klorin) før videre behandling.

Tykkere grønalgelag har også den ulempe, at de holder på fugten, således at træoverfladen bliver uhensigtsmæssigt opfugtet over længere tid. Udover det æstetiske aspekt er det derfor hensigtsmæssigt at fjerne sådanne lag.

Snavs

Træfacader vil også blive påvirkede af snavs, normalt som luftbåren støv. For den ukyndige kan det være svært at afgøre om misfarvning på en facade skyldes snavs eller mørke skimmelsvampe. Udover udseendet er det væsentligt at afrense for snavs, f.eks. ved forårsklargøring, idet snavs kan være grobund for både svampe og alger.

Figur 88 Rådangrebet træfacade.

Figur 89 Facade med belægning af grønalger.

Kastning og vridning

Normalt deformeres lettere nåltræarter mindre end tungere løvtræarter.

For nåltræs egnethed som facadebeklædning gælder det generelle forhold, at deformationen bliver mere udtalt jo større forholdet er mellem det tangentielle og radiale svind, se tabel 9.

Som det fremgår af tabellen, har lærk det absolut højeste forholdstal, hvilket betyder, at lærk vil være den af de normalt anvendte nåltræarter, der vil have størst tendens til kastning og vridning, mens douglas omvendt vil være den mest »rolige« træart.

Tabel 9 Forhold mellem tangentialt og radiale svind for nåltræarter til facadebrug.

Træart	Forhold mellem tangentialt og radiale svind
Douglas	1,5
Fyr	1,9
Western red cedar	2,1
Gran	2,2
Lærk	2,4

Figur 90 Facadebrædder, som er vredet, fordi træarten er venstresnoet og fordi brædderne er af ungt træ, ikke fuldmønt, se side 27.